

VERSLAG

statencommissie



Verslag van de openbare vergadering van de **commissie Ruimte, Ecologie en Water** van 10 oktober 2014 van 9.00 tot 11.35 uur te Middelburg.

Voorzitter:	R.P.M. de Kort
Aanwezig zijn de leden:	T.H. Aalfs, E. Bak, C. Bruring, J.J. van Burg, H.M.G. van den Dool (t/m. agendapunt 5), A.I.G. Dorst (tot 11.00 uur), B.J. Feijtel, T. van Gent, A.M.M. van Harpen, L. Harpe, G.C.J. Minderhoud, B.J.M. Pauwels, J. van Popering-Verkerk, R. Ruissen en H.C.M. Thomaes
Tevens zijn aanwezig:	C. van Beveren, G.C.J. van Heukelom, B.J. de Reu en C.M.M. Schönknecht-Vermeulen (GS), B. Maring (RUD), L.J.M. Engelbert (RM), C. van Rabenswaaij (ONTW), P.J. de Vet (FIN) en A.C. van Wallenburg (commissiegriffier)
Afwezig zijn de leden:	A.A. Bouwens, J. van Dijen, L. Harpe en R. Muste.

1. **Opening en mededelingen**

2. **Vaststellen agenda**

Onder agendapunt 6c wordt toegevoegd; brief GS van 7 oktober 2014 met beantwoording van technische vragen over de begroting inclusief meerjarenraming.
Conclusie: de agenda wordt aldus gewijzigd vastgesteld.

3. **Informatie-uitwisseling d.w.z.**

Mededelingen van gedeputeerden:

Mevrouw Schönknecht (GS) heeft een brief ontvangen van de minister van I&M van 23-9-2014 met antwoorden op vragen n.a.v. motie PvdA over zanddelendsysteem Oosterschelde; de brief zal als bijlage¹ aan het verslag worden toegevoegd. De minister geeft in de brief aan dat verder onderzoek nodig is. De heer Van Beveren (GS) meldt dat één beroep is ingesteld tegen het PS-besluit van juli 2014, inpassingsplan Marinierskazerne. Het beroep leidt niet tot nieuwe aspecten t.a.v. eerder ingediende zienswijzen. GS zullen een verweerschrift opstellen en indien de uitspraaktermijn RvS bekend is, PS nader informeren.

Vragen van commissieleden over het nieuws van de dag:

De heer Minderhoud (PvZ) vraagt een toelichting op uitkomsten het bestuurlijk overleg met de minister over de PAS-maatregel en stelt GS een vraag over de voortvarende uitvoering van de PS-motie m.b.t. geborgde waterschapzetels.

Over de PAS meldt mevrouw Schönknecht (GS) dat voor Zeeland een oplossing wordt gezocht; daartoe is een taskforce Zeeland opgericht met I&M, EZ, IPO en provincie Zeeland. Er is gezocht naar ontwikkelruimte voor Zeeland. De prioritaire projectenlijsten van I&M en provincie zijn aangepast. Zij licht de aanpassingen toe; het betreft o.a. YARA en containerisatie. Voor Zeeland is het mogelijk maken van containerisatie een harde voorwaarde. Voordat in IPO-verband in november 2014 definitief wordt besloten over de PAS, moeten o.a. de cijfermatige uitkomsten voor Zeeland dusdanig zijn dat er ontwikkelruimte is. De heer Minderhoud (PvZ) blijft bezorgd over de uitkomsten.

De heer Van Heukelom (GS) wijst erop dat de PS- motie uitgevoerd moet worden. Daar is, gelet op de resterende collegetermijn, een strak tijdschema voor nodig. Dat is ook besproken met het waterschapsbestuur. *Andere vragen van commissieleden over onderwerpen die niet op de agenda staan:* n.v.t.

4. **Gelegenheid om in te spreken**

Er zijn geen insprekers.

5. **Brief GS van 7 oktober 2014 over Thermphos, overeenkomst met curatoren**

De heer Van den Dool (PVV) herinnert aan de kritische houding die zijn fractie in dit dossier steeds heeft ingenomen. Is de nu voorliggende overeenkomst aangepast aan de gewijzigde omstandigheden en gunstiger dan de overeenkomst van juni 2014? Hij benadrukt dat de curatoren met de huidige overeenkomst ad € 35 mln. toekomstige saneringsverplichtingen afkopen. Hij verwijst o.a. naar overweging

¹ Bijlage 1: brief minister I&M aan TK over waterveiligheid Oosterschelde

VI uit de overeenkomst en citeert 'dat curatoren menen dat onvoldoende zeker is dat hier sprake is van boedelverplichtingen'; daarin ziet hij een contradictie met de informatie over de boedelverplichting uit de GS-brief van 29 juli over Thermphos update. Hoe rijmt GS deze tegenspraak? Hij specificeert zijn vragen m.b.t. de inzet van het volledig boedelactief en vraagt GS hun overwegingen te motiveren. De juridische controle op dit dossier ontbreekt volledig. Als gevolg daarvan staat de Zeeuwse belastingbetaler voor 14 tot 24 miljoen euro extra aan de lat.

De heer Ruissen (VVD) verwijst naar artikel 2.1 van de huidige overeenkomst en vraagt GS de verschillen met de oude overeenkomst van juni 2014 toe te lichten. Het gaat o.a. om de opdrachtverlening aan de aannemer. Waarom is dit nu anders geformuleerd? Is met dit artikel de provinciale positie t.o.v. de vorige overeenkomst verzwakt? Hij is blij met de vorderingen in dit dossier.

De heer Van Burg (SGP) verzoekt GS om in een overzicht de verschillen tussen de twee overeenkomsten aan te geven. Na oprichting van de SPV (sanerings-BV) per 15 oktober 2014 draagt deze BV de saneringsverplichting. De curatoren vragen de saneringsvergunningen aan; het is niet bekend op welke termijn de vergunningen worden verleend. Wie draagt in de tussentijd de beheerkosten van de Site? Is gunning van de opdracht al zeker? Is er iets te melden over een financiële bijdrage uit Brussel?

De heer Minderhoud (PvZ) is blij dat sanering van de Site snel aangepakt kan worden. Hij wijst op de hoge saneringskosten van het terrein en het beperkte budget van 35 mln. Er is sprake van een open eind omdat bouwterreinen eerst gesaneerd moeten zijn voordat ze uitgegeven kunnen worden. Is de SPV wel een fatsoenlijke oplossing; ook het MKB is door dit faillissement gedupeerd! Hij stelt vragen over de definitieve gunning van het werk en de gevolgde procedure. Was een Europese aanbesteding nodig? De heer Van Heukelom (GS) motiveert waarom gekozen is voor deze overeenkomst van € 35 mln. Met deze overeenkomst kan gestart worden met de sanering. Hij weerlegt de opvatting dat de kosten voor rekening komen van de belastingbetaler. Hij licht de wijzigingen in de overeenkomst toe o.a. v.w.b. aansprakelijkheid en meerwerk. De curatoren zijn o.g.v. de Faillissementswet bevoegd tot aanbesteden. De vergunningen zijn in kaart gebracht en voorbereid i.s.m. het ministerie van EZ. Het sitebeheer wordt op 15 oktober overgedragen aan de SPV. Die neemt alle verplichtingen over en is aansprakelijk. Indien er subsidiegelden uit Brussel vrijkomen dan zullen die pas in 2016 beschikbaar zijn. De provincie ziet toe op naleving van de vergunning en veiligheid.

De heer Van Burg (SGP) vindt dat hierin risico's zijn besloten. De heer Van Heukelom (GS) erkent dat de curatoren het saneringsrisico afkopen maar wijst er op dat er uit hoofde van wettelijke verplichtingen m.b.t. handhaving en veiligheid voor de Provincie geen alternatief is. Voor bodemsanering heeft de staatssecretaris 3 mln. beschikbaar gesteld. ZSP gaat over de uitgifte van de gesaneerde gronden. Niet de overheid maar de curatoren zijn verantwoordelijk voor de afwikkeling van het faillissement en de aanbesteding van de gunning. De heer Van Burg (SGP) wijst de heer Minderhoud op het risico dat lokale bedrijven bij een Europese aanbesteding buiten de boot vallen.

Tweede termijn

De heer Van Burg (SGP) vraagt opnieuw om een overzicht met de verschillen tussen de twee overeenkomsten en de motivatie voor de aangebrachte wijzigingen. Na oprichting van de SPV per 15 oktober 2014 geldt gedeputeerde Van Beveren als portefeuillehouder; hoe vaak ontvangt de commissie informatie over de stand van zaken m.b.t. de sanering?

De heer Bak (PvdA) vraagt wanneer de eerste aanvraag voor sanering van het fosforslib uitgaat?

De heer Minderhoud (PvZ) vraagt om verduidelijking van de positie van SAGRO in het faillissement.

De heer Pauwels (CDA) vraagt naar de status van de overeenkomst; is er geen PS-besluit meer nodig? Deelt de provincie mee in de opbrengst van verkochte bedrijfsonderdelen van Thermphos?

De heer Ruissen (VVD) wil weten of eventuele meerwerk risico's inhoudt voor de provincie?

De heer Van Heukelom (GS) zegt het gevraagde overzicht toe. Hij schetst de governance van de SPV en zegt dat de heer Van Beveren zitting neemt als commissaris namens de Provincie. Een periodieke voortgangsrapportage zegt hij toe. PS hebben op 16 juni 2014 mandaat verleend aan GS om binnen dat mandaat deze overeenkomst aan te gaan. Er is controle op de kosten voor meerwerk; dat blijkt uit de oude en uit de nieuwe overeenkomst. De positie van de provincie is niet verzwakt. De aanvraag voor sanering van het slib gaat direct na ondertekening van de overeenkomst met de curatoren naar EZ.

De heer Van Rabenswaaij (ONTW) verduidelijkt dat SAGRO weliswaar schuldeiser is van Thermphos maar dat die positie los staat van de beoordeling van de aanbestedingen en de gunning van de opdracht. Conclusie: de brief is voldoende behandeld.

6. Statenvoorstel Vaststellen begroting 2015 inclusief meerjarenraming

In deze commissie zijn de programma's 3 t/m 6 en paragraaf 3.7 grondbeleid behandeld.

Hierbij zijn betrokken: *brief GS van 23 september 2014 over gevolgen Miljoenennota en brief GS van 7 oktober met tweede ronde van beantwoording technische vragen over de begroting incl. meerjarenraming.*

De heer Van Gent (VVD) vindt de begroting steeds leesbaarder en de informatie toegankelijker; zet dat voort. Bladzijde 62 uit programma 6, Natuur en landschap, wekt bij hem de indruk dat er geen sprake is van een pas op de plaats voor de EHS maar dat er nog steeds nieuwe natuur wordt aangelegd.

Mevrouw Thomaes (PVV) vraagt n.a.v. blz. 40, programma 3, Milieu, waarom bij doelstelling 030101 het jaar 2006 als nulpunt voor emissiemetingen is gekozen en waarom 2012 geldt als ijkjaar voor het aantal overtredingen in 2018. Zij oppert via de stuurgroep Zuidwestelijke Delta aan te dringen op een snelle rijksbeslissing over het Volkerak-Zoommeer.

De heer Bruring (GL) zal eventuele vragen van zijn fractie n.a.v. de financiële stukken op een later moment meegeven aan het college. Hiervoor is begrip.

De heer Van Haperen (PvdA) is blij met deze heldere begroting. Hij meent dat de doelstellingen van programma's Milieu en Natuur en Landschap smarter geformuleerd kunnen worden; m.n. aan het onderdeel Natuur kan hij een bijdrage leveren. Hij heeft vragen over gebiedsontwikkeling, m.n. over de provinciale doelen voor Alliantie Oosterschelde en landinrichting. Hoe is de stand van zaken m.b.t. beheerplannen rijkswateren in Natura 2000-gebieden en wat is de provinciale ambitie t.a.v. verbreding natuur en vergroting beleefbaarheid?

Mevrouw Van Popering (CU) informeert naar de toekomstige bestuurlijke inrichting rondom de Oosterschelde. Zij vraagt de doelstelling 'geen beperking voor luchtvaartterreinen' te verhelderen. N.a.v. programma 4, Ruimtelijke omgeving en zorgvuldig ruimtegebruik, informeert zij of de provincie de duurzaamheidsladder ook toepast. Zij meent dat acties i.k.v. gemeenschappelijk landbouwbeleid uitblijven. De heer Aalfs (D66) vraagt m.b.t. risicokaart Zeeuwse bodem of provinciale eigendommen zijn getroffen of worden bedreigd door paalrot.

De heer Van Burg (SGP) mist in deze begroting informatie over de landelijke regeling monitoring van stikstof. N.a.v. programma 5, Water, vraagt hij wanneer er concrete stappen volgen i.k.v. de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie. Wat houdt het regionaal bod zoetwater VZM in?

De heer Dorst (SGP) vraagt hoe in dit laatste collegejaar invulling wordt gegeven aan de ambitie voor een krachtig Zeeland zoals omschreven in het programma Ruimtelijke omgeving. Een actieve houding is nodig. De definiëring van het begrip duurzaamheidsladder is divers. Hij bepleit een beknopte definitie zoals door SER wordt aangehouden; het Omgevingsplan geeft de beleidsrichting en regels aan. De omschrijving 'voldoende' planologische ruimte voor havens en bedrijven op blz. 47 is vaag. Voor de herstructurering van bedrijventerreinen (100 ha in 2018) moet nu een nieuwe doelstelling worden vastgelegd; de opgave is immers al bereikt. Zijn de data m.b.t. transport van stoffen per buisleiding bekend? Hij betwijfelt dat de uitvoeringswerkzaamheden voor het Natuurpakket Westerschelde in 2015 voortgezet kunnen worden; hij wijst op de ingediende bezwaren.

De heer Pauwels (CDA) verwijst naar blz. 38 en vraagt op welke termijn RUD Zeeland wel voldoet aan de landelijke kwaliteitseisen. Veelvuldig heeft hij gevraagd naar de bestrijding van geluidsoverlast voor woningen rond industrieterreinen; waar blijft de oplossing voor de resterende twaalf? Hij is beducht voor negatieve effecten van de PAS-maatregel op het bedrijfsvestigingsklimaat in Zeeland. De portefeuillehouder verdient alle steun in dit dossier. Hij informeert naar de toegankelijkheid van een nieuw natuurgebied bij Hengstdijk.

De heer Van Beveren (GS) is blij met de positieve reacties op de nieuwe indeling van de begroting. Hij meldt de stand van zaken m.b.t. het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Er is een nauwe relatie met het plattelandontwikkelingsprogramma wat GS nog moeten vaststellen. Per saldo komt er meer Europees geld naar de provincie dan in de oude situatie. PS ontvangen hetontwikkelingsprogramma binnenkort. Mevrouw Schönknecht (GS) verduidelijkt de inzet m.b.t. de realisatie van EHS-gebieden. Het gaat om de aanleg van de laatste 80 ha en betreft pijplijnprojecten. De beslissing over het Volkerak-Zoommeer is geen onderdeel van de Deltabeslissing. Ze verwacht de ontwerp-rijksstructuurvisie Grevelingen en VZM zeer binnenkort. Ze licht de achtergronden van convenant Alliantie Oosterschelde toe. Er zijn 32 partijen bij betrokken; de provincie wordt als trekker gezien. Zij is voorstander van één organisatie 'Oosterschelde'. Rijkswaterstaat en het waterschap zullen met de provincie bezien hoe één governancestructuur gevormd kan worden. Voor haar ligt het provinciale doel in het goed verbinden van de diverse belangen die spelen m.b.t. de Oosterschelde. Het gaat om economie en ecologie. In een structuurvisie moet dit vastgelegd worden. M.b.t. de PAS-maatregel meldt ze de stand van zaken; daarin ligt een belangrijke relatie met de vaststelling van de beheerplannen; de ontwerp-rijksbeheerplannen zijn in

concept klaar. Voor de provincie gold, bij het vaststellen van het Omgevingsplan en de woningparagraaf, toepassing van de duurzaamheidsladder als uitgangspunt. De ladder moet als 'tool' gezien worden om het woningaanbod af te stemmen op de vraag. Het Omgevingsplan geeft de kaders aan. De regionale woningbouwafspraken zijn per gemeente vastgelegd. Er is geen sprake van een extra sanctie of beleidsregel. De heer Dorst (SGP) vindt het principiële onjuist dat de provincie de woningbouwbehoefte vaststelt. Mevrouw Schönknecht (GS) licht de regionale systematiek verder toe; een gemeente kan altijd een individuele aanvraag indienen. De nieuwe contracten voor agrarisch natuurbeheer gaan in per 1 januari 2016; de kerngebieden moeten nog worden vastgesteld. Daarover vindt nog discussie plaats met de collectieven. Monitoring van stikstofemissies gebeurt met landelijke metingen; ze schetst de nodige acties. Ruimtelijke Adaptatie is een rijksbeslissing; er is extra beleidsinzet nodig. Een eerste overleg heeft plaatsgevonden. In de Omgevingsbalans kunnen de eerste beleidsaanpassingen worden verwerkt. In Zeeland is veiligheid via primaire waterkeringen bereikt. In de Najaarsnota zal het regionaal zoetwater bod voor het VZM zijn verwoord. De Omgevingsbalans zal de afspraken uit het Omgevingsplan nader evalueren, waar nodig zal het beleid partieel worden herzien. Er is voldoende planologische ruimte beschikbaar voor bedrijven in het havengebied. Zij concretiseert 'voldoende' als 'meer dan 100%'. Zij erkent dat maatwerk bij economische groei mogelijk moet zijn en dat flexibiliteit in een Omgevingsplan daarom belangrijk is. In de Omgevingsbalans wordt daarop nu ingespeeld. De uitvoeringswerkzaamheden voor het Natuurpakket Westerschelde liggen tot nu toe op schema. Toegankelijkheid van natuurgebieden is een provinciaal speerpunt.

De heer Van Heukelom (GS) zal PS informeren indien er sprake is van paalrot aan provinciale eigendommen. Antwoord via commissiegriffier: *De provincie Zeeland laat samen met waterschap en gemeenten een kaart opstellen voor heel Zeeland waarop is te zien waar zich risico's op aantasting van houten funderingspalen (paalrot) kunnen voordoen (indien zich in dat gebied houten funderingspalen bevinden). Dit op grond van de bodemgesteldheid en de wijzigingen in grondwaterstanden gedurende de laatste decennia en richting toekomst op basis van klimaatontwikkelingen en verwachte veranderingen in grondwaterstand en het in kaart brengen waar houten funderingspalen exact aanwezig zijn valt buiten de scope van dit onderzoek. Dit zou een volgende fase kunnen zijn, die echter niet door de provincie zal worden uitgevoerd maar die door een overheidslaag kan worden opgepakt die behoefte heeft aan een dergelijk detailniveau. Voor wat betreft de Provinciale gebouwen zijn er geen gebouwen die paalrot hebben. De meeste gebouwen hebben geen houten funderingspalen.*

De heer Van Heukelom (GS) zegt dat de milieucriteria voor de RUD-Zeeland zijn vastgelegd in het rapport 'Samen door de poort'. De Zeeuwse afspraken golden als een opmaat naar de uiteindelijke landelijke criteria van het ministerie. Op dit moment is de kwaliteit van de Zeeuwse RUD voldoende.

De heer Pauwels (CDA) waarschuwt voor financiële risico's indien de Zeeuwse kwaliteitseisen onvoldoende blijken.

De heer Bak (PvdA) vraagt om verduidelijking van de provinciale bevoegdheden en uitvoering van de BRZO en VTH-taken door de RUD.

De heer Van Heukelom schetst de verantwoordelijkheden; de provincie verleent mandaat aan de RUD voor uitvoering van de wettelijke VTH-taken. De provincie blijft bevoegd gezag.

Tweede termijn

Mevrouw Van Popering (CU) vraagt of de Omgevingsbalans voorziet in een onderzoek naar het functioneren van de regionale woningbouwafspraken. Mevrouw Schönknecht (GS) antwoordt bevestigend.

De heer De Reu (GS) zal de betekenis verhelderen van doelstelling 030101 op blz. 41 'in bestemmingsplannen geen beperking luchtvaartterreinen'.

Conclusie: de commissie vindt het voorstel, voor zover het de onderwerpen van deze commissie betreft, gereed voor behandeling door PS.

7. **Statenvoorstel Najaarsnota 2014** (voor zover het de onderwerpen van commissie REW betreft)

Mevrouw Thomaes (PVV) vraagt om verduidelijking van de cijfers m.b.t. GREX Waterdunen.

De heer Van Beveren (GS) licht de cijfers toe en zegt dat het saldo Waterdunen niet wijzigt; het gaat om een administratieve boeking.

Conclusie: de commissie vindt het voorstel gereed voor behandeling door PS.

8. **Statenvoorstel ontwerp-Rijksinpassingsplan windpark Kramer**

Hierbij is betrokken: brief ministerie van EZ van 3 september 2014 over ter inzage leggen van ontwerp-inpassingsplan windpark Kramer; gelegenheid PS indienen zienswijze.

De heer Van Haperen (PvdA) is positief over het voornemen en het inpassingsplan. Het past in de provinciale beleidsdoelen voor duurzame energie. Hij is blij met het draagvlak in de regio voor het windpark. Ook mevrouw Van Popering (CU) en de heer Feijtel (CDA) beoordelen het plan positief. Zij informeren naar de stand van zaken m.b.t. de bezwaren van gemeente Schouwen-Duiveland v.w.b. de plaatsing van turbines op de Grevelingendam. De heer Feijtel refereert aan het recente kabinetsbesluit om af te zien van de aanleg van grootschalige windparken in de Noordzee. In plaats daarvan kiest het kabinet voor de aanleg van een grootschalig windpark voor de kust van Walcheren-Borsele. Hoe staan GS hier tegenover? Mevrouw Thomaes (PVV) wil weten of deelname aan het zgn. windfonds vrijwillig is?

De heer Ruissen (VVD) is ook positief over het voorstel. Hij plaatst een kanttekening bij de beoogde plaatsing van vier windturbines op een andere plek dan de overige 31. Voor die andere locatie mist er draagvlak terwijl dat wel belangrijk is. Is een gesloten business case met gelijkblijvende opbrengst haalbaar zonder de vier turbines?

De heer De Reu (GS) licht de achtergronden bij windpark Krammer toe. De oprichting van het windfonds heeft de aanvankelijke weerstand van bewoners op Tholen tegen het park, uiteindelijk doen omslaan in draagvlak. Op Schouwen-Duiveland is de situatie anders. De plaatsing van de vier extra turbines op een locatie in het water is te duur daarom is gekozen voor een plek op de Grevelingendam. Gemeente Schouwen-Duiveland is tegen deze locatie omdat er sprake kan zijn van een negatief effect op de recreatie in het gebied. GS spannen zich in om met alle partijen consensus te bereiken; nieuwe technische ontwikkelingen en daarmee alternatieve locatiemogelijkheden voor de vier turbines worden nog nader onderzocht. De exploitant windpark Krammer beheert/betaalt de gelden van en uit de begroting van het windfonds. Deelnemen aan het windfonds is vrijwillig; het gaat om individuele deelnemersovereenkomsten. GS zijn blij met de rijksaanwijzing windpark 'Borsele'; het draagt bij aan de landelijke doelstellingen voor duurzame energie en zal een groot effect hebben op de werkgelegenheid in de Zeeuwse havens, bijv. door toename van onderhoudswerkzaamheden. De turbines zullen volgens de minister niet binnen de 12 mijls zone worden geplaatst.

De heer Engelbert (RM) gaat in op de (kosten-)technische overwegingen en de turbinekeuze in relatie tot de business case windpark Krammer. Na afronding van alle onderzoeken en aanbesteding zal duidelijk worden welke turbinesoort uiteindelijk wordt geplaatst.

Tweede termijn

Mevrouw Van Popering (CU) begrijpt dat er wordt voorgesteld om geen zienswijze in te dienen. In het Omgevingsplan is gekozen voor concentratie van windmolens. Zij oppert om, niet alleen uit oogpunt van consensus, in die zin een opmerking te richten aan de minister van EZ, over de plaatsing van vier turbines. De heer Aalfs (D66) steunt het ontwerp-Rijksinpassingsplan, ook wanneer dat inhoudt dat de vier turbines op de Grevelingendam worden geplaatst.

De heer Feijtel (CDA) vindt het goed dat er met de gemeente Schouwen-Duiveland nader overleg plaatsvindt over de vier turbines. Is het zo dat het rijksinpassingsplan uiteindelijk het bestemmingsplan van de gemeente overruled? De gedeputeerde antwoordt bevestigend.

De heer Ruissen (VVD) vindt met mevrouw Verkerk consensus een groot goed. Het gaat om het grondgebied van Schouwen-Duiveland. Streef naar een eenduidig standpunt van overheden.

De heer Van Haperen (PvdA) meent dat er sprake is van verschillende rollen van gemeente en provincie. De heer Ruissen (VVD) erkent dat de verantwoordelijkheden verschillen; lokaal draagvlak is evenwel van groot belang.

Mevrouw Van Popering (CU) bepleit vast te houden aan het eigen provinciaal beleid. Zij ziet dat consensus onder druk staat. Een opmerking daarover is op zijn plaats.

De heer De Reu (GS) zal in de provinciale reactie op het ontwerp-Rijksinpassingsplan opmerken dat bestuurlijke consensus belangrijk is en dat de problematiek m.b.t. de plaatsing van de vier windturbines onder de aandacht van de minister moet worden gebracht. Er is geen sprake van een formeel bezwaar. De locatie Grevelingendam valt volgens GS wel onder de definitie concentratielocatie. De exploitant is verantwoordelijk voor de business case.

Conclusie: de commissie vindt het voorstel voldoende onderbouwd voor behandeling door PS. Met in achtneming van de toezegging, adviseert de commissie agendering als hamerstuk.

9. **Brief Raad van State van 2 september 2014 met uitspraak voorlopige voorziening Verordening Luchthavenbesluit Midden-Zeeland**

De heer Minderhoud (PvZ) vraagt hoe het, na deze uitspraak van de RvS, nu verder gaat?

De heer Aalfs (D66) wijst op het eerdere pleidooi in de commissie om een MER te houden. Had toepassing van een MER-procedure dit bezwaar kunnen voorkomen?

De heer Bruring (GL) sluit aan bij de vraag van de heer Aalfs en informeert naar de gevolgen van deze uitspraak voor het PS-besluit van 2012. Komt er een aangepast besluit of worden de juridische ontwikkelingen eerst afgewacht? De Luchtvaartverordening is nu door de RvS geschorst.

De heer Ruissen (VVD) merkt op dat de gewijzigde vliegroute nog niet wordt toegepast. De uitspraak in de bodemprocedure moet worden afgewacht.

De heer De Reu (GS) zegt dat GS 16 september jl. een verweerschrift hebben ingediend. Het bezwaar betreft een deel van de verordening, nl. het opstijgen van vliegtuigen langs een (dan) gewijzigde route. Hij wacht de uitkomsten van de juridische procedure met vertrouwen af.

Tweede termijn

De heer Bruring (GL) informeert of er nog ontwikkelingen zijn te voorzien rondom het vliegveld Midden-Zeeland die tot soortgelijke situaties kunnen leiden? Weer een toetsing door de RvS moet voorkomen worden. De heer De Reu (GS) zegt dat gemeente Middelburg gaat over recreatieve ontwikkelingen in het gebied. Hij draagt geen kennis van nieuwe ontwikkelingen in het gebied.

De voorzitter concludeert dat de brief voldoende is behandeld.

10. Stukken die aanvankelijk ter kennisneming waren geagendeerd, en ter behandeling zijn teruggevraagd.

Niet van toepassing.

11. Conceptverslag commissie Ruimte, Ecologie en Water van 5 september 2014

Er zijn geen tekstuele op- of aanmerkingen ontvangen.

Conclusie: het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

12. Bijgewerkte toezeggingenlijst

De heer Van Haperen (PvdA) verwijst naar *agendapunt 12d, GS-brief van 30 september 2014 met notitie 'Kwaliteitsborging van het onderhoud van de primaire waterkeringen in Zeeland'*. Het onderwerp verdient een uitgebreide discussie. Hij wil de brief agenderen voor een volgende vergadering. Om een goede voorbereiding mogelijk te maken zal hij zijn vragen tevoren schriftelijk aanleveren via de commissiegriffier. De heer Van Burg (SGP) zal dit eveneens doen.

Conclusie: de commissie stemt hiermee in.

N.a.v. agendapunt 12c, brief GS van 23 september 2014 over inkomsten Natuur- en recreatieschap De Grevelingen vindt de heer Van Haperen de toonzetting, gelet op de eerdere commissiediscussie, erg mild. Er is sprake van verschuiving van natuurgelden t.b.v. beheer/ontwikkeltaken. Alhoewel verschuiving binnen de begroting van het schap op grond van de regeling wel is toegestaan meent hij dat dit niet kan! Het budget voor natuur is al erg krap. Besluiten over de besteding van overgebleven middelen moeten genomen worden door het bestuur van het schap en dus mede door PS!

De heer Aalfs (D66) onderschrijft die opvatting. De heer Van Burg (SGP) heeft een andere insteek. Mevrouw Schönknecht (GS) verwijst naar blz. 2 van de brief. Daarin is vermeld dat de SNL-subsidiegelden zijn verleend voor een contractperiode van zes jaar en vallen onder rijksverantwoordelijkheid. In deze constructie ontvangt en beheert het GR-schap De Grevelingen de SNL-gelden; de provincie toetst alleen op het halen van de aangegeven beheerdoelen.

De leden Van Haperen (PvdA) en Van Popering (CU) benadrukken dat het gaat om een budgetbevoegdheid van het bestuur van het Natuur- en recreatieschap De Grevelingen. De provincie kan dus aangeven waar overblijvende middelen aan besteedt moeten worden. De discussie daarover kan worden aangegaan bij vaststelling van het programma ZOG II en tijdens het werkbezoek op 21 november. Mevrouw Schönknecht (GS) zal het programma Zicht op de Grevelingen (ZOG) II, zodra dit beschikbaar is, voorleggen aan de commissie. Dan kan de discussie over de bestedingen verder worden gevoerd.

De commissie stemt in met het afvoeren van commissietoezeggingen nrs. 94, 95, 96, 100, 104, 113 en 115, PS-toezeggingen nrs. 134, 185 en 189 en PS-moties 42, 49 en 50.

Conclusie: de overige nummers blijven staan.

13. Volgende vergadering: 21 november 2014, aanvang 9.00 uur

De voorzitter herinnert de commissieleden aan het werkbezoek De Grevelingen die middag.

14. Sluiting om 11.35 uur.

Bijlage 1

Brief Ministerie I&M aan TK van 23 september 2014, beantwoording vragen AO waterveiligheid 19 juni 2014 over Oosterschelde



> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Ministerie van
Infrastructuur en Milieu

Plesmanweg 1-6
2597 JG Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk
IenM/BSK-2014/191567

Datum 23 SEP 2014
Betreft Vragen AO waterveiligheid 19 juni 2014 over
Oosterschelde

Geachte voorzitter,

In het AO Waterveiligheid van 19 juni 2014 heeft uw Kamer mij gevraagd om een toelichting te geven op de samenhang tussen de veiligheid van de Oosterscheldekering, zandhonger van de Oosterschelde en stijging van de zeespiegel. Met deze brief ga ik daarop in en tevens, zoals gevraagd, op de moties van Provinciale Staten van Zeeland die op dit onderwerp betrekking hebben.

Bodembescherming Oosterscheldedam

In mijn brief van 26 april 2013 (kamerstuk 33 400 J nr. 19) heb ik u gemeld dat in 2012 als gevolg van doorgaande verdieping van de ontgrondingskuilen in de nabijheid van de Oosterscheldekering op diverse plaatsen afschuivingen waren geconstateerd. Voor de Oosterscheldekering zelf heeft dit niet tot problemen geleid, deze stormvloedkering heeft altijd aan de wettelijke eisen voldaan. Wel is schade ontstaan aan de bodembescherming in de stroomgaten achter de Oosterscheldekering. Over de achterliggende oorzaken van de ontgrondingskuilen, de maatregelen die zijn genomen om de schade te herstellen en de opeenvolgende aanscherpingen in het beheer van de kering om herhaling te voorkomen heb ik u in mijn brieven van 16 september 2013 (kamerstuk 27 625, nr. 308) en 2 juni 2014 (kamerstuk 33 750 J, nr. 20) geïnformeerd. De problematiek van de zandhonger heeft hier overigens geen relatie mee.

Zandhonger Oosterschelde

Door de aanleg van de Oosterscheldekering zijn de getijdenstromen afgenomen. Hierdoor zijn de geulen in de Oosterschelde als het ware te ruim bemeten. En de getijstroom is niet sterk genoeg meer om intergetijdengebieden (platen, slikken en schorren) die tijdens stormen zijn afgekald, weer op te bouwen met zand en slib. Dit verschijnsel staat bekend als de zandhonger van de Oosterschelde en vormt door de aantasting van de intergetijdengebieden een bedreiging voor de natuur- en landschapswaarden en voor de recreatieve waarde van het gebied. Op langere termijn kunnen ook de maatregelen voor waterveiligheid beïnvloed worden, omdat intergetijdengebieden op natuurlijke wijze de golfaanval op de dijken dempen. De komende decennia zijn de dijken langs de Oosterschelde nog voldoende robuust.



Voor de aanpak van de zandhonger is vanaf 2007 een MIRT-verkenning uitgevoerd, inclusief praktijkproeven. Van deze verkenning hebben de ontwerp structuurvisie, het bijbehorende milieueffectrapport (MER) en de maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA) tot eind december 2013 ter inzage gelegen. Conform de voorkeursaanpak van deze verkenning kunnen de effecten van de zandhonger in de Oosterschelde worden bestreden met het suppleren van zand op de intergetijdengebieden. Voor de korte termijn is de aanpak van de Roggenplaat gewenst. Door erosie nemen oppervlakte en hoogteligging van deze plaat snel af, waardoor functies op het vlak van natuur, recreatie en landschap in het gedrang komen. Najaar 2013 is in het BO MIRT Zeeland afgesproken dat de provincie Zeeland (trekker), Natuurmonumenten, Nationaal Park Oosterschelde en het Rijk gezamenlijk een financieringsvoorstel uitwerken voor de aanpak van de Roggenplaat. Dit financieringsvoorstel wordt in het BO MIRT Zeeland van 2014 betrokken bij de besluitvorming over het vervolg van de aanpak van de zandhonger in de Oosterschelde (zie ook Kamerstukken II, 2013-2014, 33 750 A, nr. 22). De aanpak van andere locaties is volgens de MIRT-verkenning pas aan de orde vanaf 2025. Deze locaties worden betrokken bij het bredere MIRT-onderzoek dat in 2015 op grond van het Deltaprogramma wordt gestart om te komen tot een optimale lange termijn veiligheidsstrategie voor de Oosterschelde. Deze strategie gaat niet alleen over de Oosterscheldekering en de andere keringen langs de Oosterschelde, maar ook over de rol en het belang van intergetijdengebieden voor een robuuste en duurzame waterveiligheid van het gebied en legt daarbij ook de verbinding met de andere (gebruiks)functies en belangen.

Ministerie van
Infrastructuur en Milieu

Ons kenmerk
IenM/BSK-2014/191567

Relatie Oosterschelde met Kustfundament en zanddelend systeem

Het kustfundament is in 2000 ingesteld om een toekomstvaste basis te geven aan de zandsuppleties voor de Noordzeekust. Toen is vastgesteld dat het kustprofiel van ongeveer 20 m diepte in zee tot en met (een deel van) de duinen constant in beweging is. Daarom zijn vanaf dat moment de zandsuppleties niet alleen gericht op de kustlijn, maar ook op het in evenwicht zijn van dat gebied (het kustfundament) met de zeespiegelstijging. Het zanddelend systeem bestaat uit kustfundament, Waddenzee en Westerschelde. Dit systeem is van belang omdat er zanduitwisseling is tussen de onderdelen van dat systeem. Om de zandbalans van het kustfundament in evenwicht te houden moet rekening gehouden worden met de hoeveelheid zand die van en naar de Waddenzee en Westerschelde gaat.

Provinciale Staten van Zeeland hebben een motie aangenomen waarin opgetekend is:

- Dat het voor de verschillende maatschappelijke functies van de Oosterschelde en vooral ook voor de kustveiligheid gewenst is dat de bodem van de Oosterschelde blijft meegroeien met de zeespiegelrijzing en de bodem van de Voordelta.
- Dat het daarom gewenst is de Oosterschelde, net als de Westerschelde en de Voordelta, te beschouwen als een essentieel onderdeel van het Nederlandse kustsysteem.
- Dat gezocht moet worden naar mogelijkheden om het structurele sedimenttekort van de Oosterschelde op te heffen, bijvoorbeeld door het suppleren van zand van elders.

Zoals boven aangegeven worden er voor de korte termijn afdoende maatregelen genomen om de veiligheid op orde te houden en wordt voor de langere termijn een MIRT onderzoek gestart. Tevens wordt in het kader van het Deltaprogramma



onder de naam kustgenese gekeken naar de ontwikkeling van het gehele zandige systeem op lange termijn, inclusief de bekkens die geen zand delen. Voor de bekkens wordt een sedimentanalyse opgesteld op basis waarvan een sedimentstrategie voor de gehele Zuidwestelijke Delta kan worden opgesteld.

Ministerie van
Infrastructuur en Milieu

Ons kenmerk
IenM/BSK-2014/191567

De oplossing die Provinciale Staten van Zeeland suggereert voor de Oosterschelde kan ik op voorhand niet onderschrijven. In de huidige situatie vindt nagenoeg geen zanduitwisseling plaats tussen de Oosterschelde en de Noordzeekust. Indien de bodem van de Oosterschelde mee zou moeten groeien met de zeespiegel, dan zou hiervoor zand van buiten getransporteerd moeten worden. Dit zou zeer kostbaar zijn. Bovendien zou daarmee het probleem van de zandhonger niet opgelost zijn, want ook met meer zand op de bodem zijn de huidige getijstromen niet in staat om het areaal aan platen en slikken in stand te houden. Zoals gezegd is dit een gevolg van de aanleg van de Oosterscheldekering en niet van de zeespiegelstijging. Ik acht daarom de hierboven beschreven studies noodzakelijk om tot een goede lange termijn strategie te komen. En gelukkig kunnen we de benodigde tijd daarvoor nemen, omdat de veiligheid de komende 10 jaar op orde is.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,

mw. drs. M.H. Schultz van Haegen